

JOEL ENGEL'S "JEWISH FOLKSONGS" Volumes I & II

YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

November 10, 2020 | 1:00pm ET

SIDNEY KRUM YOUNG ARTISTS CONCERT SERIES

The Sidney Krum Young Artists Concert Series is made possible
by a generous gift from the Estate of Sidney Krum.

This program is supported, in part, by public funds from the New York City
Department of Cultural Affairs, in partnership with the City Council.

PROGRAM

VOLUME I

NO. 1

Аврамъ, Аврамъ! | Abraham, Abraham!

NO. 2

זייט געזונטערהייט | Farewell

NO. 3

אך, ניט גוט | Oh, It's No Good

NO. 4

שפאצירן זיינען מיר
We Both Went For A Walk

NO. 5

די שיינע רחלע | Rachel the Fair

NO. 6

מיין הארץ צעגייט אין מיר
My Heart Is Breaking

NO. 7

דאס קינד ליגט אין וויגעלע
The Baby Is Lying In Its Cradle

NO. 8

אז איך וואלט געהאט | If I Had

NO. 9

זאל איך ווערן א רב
If I Wanted To Be A Rabbi
א בעל-עגלה-ליד | A Coachman's Song

NO. 10

ווי זינגט דאס חסידל, דאס ציגיינערל,
דער איוואנקע | How the Hasid, the
Gypsy, and the Russian Sing
ווי ווער זינגט | How Someone Sings

VOLUME II

NO. 11

אני הדל | I am poor

NO. 12

אהבת רעיה | Loving Wife

NO. 13

סלושיי! | Listen!

NO. 14

ער האט מיר צוגעזאגט | He Promised Me

NO. 15

א קלייניטשקער ווינטעלע | A Little Breeze

NO. 16

מאמע, צי ווייסטו? | Mom, do you know?

NO. 17

קליפ-קלאפ! | Knock-knock!

NO. 18

זע, נחמהלע, עפן מיר!
Hey, Nekhomele, Let Me In!

NO. 19

אוי, אך, בימינו | Oh Yeah, In Our Day

NO. 20

ווי דער מענטש ווערט געבארן
When A Person Is Born

NO. 1

Аврамъ, Аврамъ! | Abraham, Abraham!

ORIGINAL RUSSIAN

Аврамъ, Аврамъ... Батъка нашъ!

Чего не ходишь, чего не просишь,
чего не молишь, Бога за насъ!

Чтобъ онъ насъ вывелъ, чтобъ онъ вернулъ
насъ, Куда? Въ нашу святую землю!

Исакъ, Исакъ... заступникъ нашъ!

Чего не ходишь, чего не просишь,
чего не молишь, Бога за насъ!

Чтобъ онъ насъ вывелъ, чтобъ онъ вернулъ
насъ, Куда? Въ нашу святую землю!

Яковъ, Яковъ... пастыръ нашъ!

Чего не ходишь, чего не просишь,
ахъ, чего не молишь, Бога за насъ!

Чтобъ онъ насъ вывелъ, чтобъ онъ вернулъ
насъ, Куда? Въ нашу святую землю...

TRANSLITERATION

Avram, Avram... Bat'ka nash!

Chevo ne khodish', chevo ne prosish',
chego ne molish', Boga za nas!

Shtob on nas vyvel, shtob on vernul nas,
Kuda? V nashu sviatuiiu zemliu!

Isak, Isak... zastupnik nash!

Chevo ne khodish', chevo ne prosish',
chego ne molish', Boga za nas!

Shtob on nas vyvel, shtob on vernul nas,
Kuda? V nashu sviatuiiu zemliu!

Yakov, Yakov... pastyr nash!

Chevo ne khodish', chevo ne prosish',
akh, chevo ne molish', Boga za nas!

Shtob on nas vyvel, shtob on vernul nas,
Kuda? V nashu sviatuiiu zemliu...

ENGLISH TRANSLATION

Abraham, Abraham... Our Father!

Why do you not go, why do you not beg,
why do you not pray, to God for us!

So that he'll lead us out, so that he'll return us,
Where? To our Holy Land!

Isaac, Isaac... our patron!

Why do you not go, why do you not beg,
why do you not pray, to God for us!

So that he'll lead us out, so that he'll return us,
Where? To our Holy Land!

Jacob, Jacob... our shepherd!

Why do you not go, why do you not beg,
oh, why do you not pray, to God for us!

So that he'll lead us out, so that he'll return us,
Where? To our Holy Land!

NO. 2

זייט געזונטערהייט | Farewell

TRANSLITERATION

1.
Zayt gezunterheyt
Mayne libe eltern!
Ikh for avek in a vaytn veg,
Vu keyn vint veyt nit
Un vu keyn foygl flit nit,
Un vu keyn hon kreyt nit.

2.
Zayt gezunterheyt
Mayne libe eltern!
Ikh for fun aykh avek.
Got zol gebn
Gezunt un lebn,
Un mir a gliklekhn veg!

ORIGINAL YIDDISH

1.
זייט געזונטערהייט,
מיינע ליבע עלטערן!
איך פֿאַר אַוועק אין אַ ווייטן וועג,
ווי קיין ווינט ווייט ניט
און ווי קיין פֿויגל פֿליט ניט,
און ווי קיין האָן קרייט ניט.

2.
זייט געזונטערהייט
מיינע ליבע עלטערן!
איך פֿאַר פֿון אייך אַוועק.
גאָט זאָל געבן
געזונט און לעבן,
און מיר אַ גליקלעכן וועג!

ENGLISH TRANSLATION

1.
Farewell
My beloved parents!
I'm traveling away on a distant path,
Where no winds blow,
And where no birds fly,
And where no roosters crow.

2.
Farewell
My beloved parents!
I'm travelling away from you.
May God give
Health and life
And luck on my journey!

NO. 3

אָך, נײַט גוט | Oh, It's No Good

TRANSLITERATION

1.
Akh, nit gut,
Ikh hob keyn fray mut!
Es geyt mir nit ayn mayn lebn:
Vi shlekht iz mir,
Az men hot dikh
Far a soldat opgegebn!
S'nemt mikh on a shrek,
Az me traybt dikh avek
Fun mir azoy vayt!
To vi zol ikh kenen
On dir oyskumen
Aza lange tsayt?

2.
Ikh bet dikh, mayn getraye,
Du blaybst dokh a fraye,
Du tust dokh in der heym farblaybn:
Bet ikh bay dir,
Hob mitleyd mit mir, —
Du zolst mir a brivele shraybn!
Az ikh vel blaybn aleyn,
Vet mir nit ayngeyn
Keyn esn un keyn shlofn;
Un du, mayn kroyn,
Farges keyn geveyn,
Un tu af mir hofn!

ORIGINAL YIDDISH

1.
אָך, נײַט גוט,
איך האָב קײן פֿרײַ מוט!
עס גײט מיר נײַט אײן מײן לעבן:
ווי שלעכט איז מיר,
אַז מען האָט דײך
פֿאַר אַ סאַלדאַט אָפּגעגעבן!
ס'נעמט מײך אָן אַ שרעק,
אַז מע טרײַבט דײך אַוועק
פֿון מיר אַזוי ווײַט!
טאָ ווי זאָל איך קענען
אָן דיר אויסקומען
אַזאַ לאַנגע צײַט?

2.
איך בעט דײך, מײן געטראַיע,
דו בלײַבסט דאָך אַ פֿרײַע,
דו טוסט דאָך אײן דער היים פֿאַרבלייבן:
בעט איך בײַ דיר,
האַב מיטלייד מיט מיר, —
דו זאָלסט מיר אַ בריוועלע שרײַבן!
אַז איך וועל בלײַבן אַלײן,
וועט מיר נײַט אײַנגײן
קײן עסן און שלאָפֿן;
און דו, מײן קרױן,
פֿאַרגעס קײן געוויין,
און טו אויף מיר האָפֿן!

ENGLISH TRANSLATION

1.

Oh, it's no good,
My courage is gone!
I have no joy in life:
How cruel it is for me,
That you have been
Drafted as a soldier!
It terrifies me,
That you have been taken away
So far from me!
How can I cope
without you
For such a long time?

2.

I beg you, my loyal wife,
You remain free, after all,
And you'll stay at home:
So I'm asking you,
Have pity on me, —
Write me a little letter!
When I'm alone,
I won't enjoy
food or sleep;
And you, my dear,
Don't forget to cry,
But don't stop hoping to see me!

NO. 4

שפאצירן זיינען מיר | We Both Went For A Walk

TRANSLITERATION

1.
Shpatsirn zaynen mir
Beyde gegangen;
Fil dunern un blitsn zaynen
Ariber gegangen.

Oy, kh'hob geton aza zakh:
Kh'hob gor nit batrakht.
Kh'hob gemeynt, az s'iz tog,
Tsum sof iz gor nakht.

Oy! Mame, mame!
Du bist dokh gerekht:
Az men folgt nit keyn eltern,
Kumt aroys shlekht!

2.
Kh'hob geshpilt a libe —
Kh'hob gemeynt, s'vet zayn gut,
Un itst fargist men
Vi vaser mayn blut.

Oy, kh'hob geton aza zakh... ua"v

3.
Vi gut un vi voyl
Volt undz geven,
Ven mir voltn beyde
A porfolk geven!

Oy, kh'hob geton aza zakh... ua"v

ORIGINAL YIDDISH

1.
שפאצירן זיינען מיר
ביידע געגאנגען;
פֿיל דונערן און בליצן זיינען
אריבער געגאנגען.

אוי, כ'האָב געטאָן אַזאַ זאַך:
כ'האָב גאָר נישט באַטראַכט.
כ'האָב געמיינט, אַז ס'איז טאָג,
צום סוף איז גאָר נאַכט.

אוי! מאַמע, מאַמע!
דו ביסט דאָך גערעכט:
אַז מען פֿאָלגט נישט קיין עלטערן,
קומט אַרויס שלעכט!

2.
כ'האָב געשפּילט אַ ליבע —
כ'האָב געמיינט, ס'וועט זיין גוט,
און איצט פֿאַרגיסט מען
ווי וואַסער מיין בלוט.

אוי, כ'האָב געטאָן אַזאַ זאַך... אַאַ"וו

3.
ווי גוט און ווי וויל
וואָלט אונדז געווען,
ווען מיר וואָלטן ביידע
אַ פֿאַרפֿאָלק געווען!

אוי, כ'האָב געטאָן אַזאַ זאַך... אַאַ"וו

ENGLISH TRANSLATION

1.

We both went
For a walk;
We got caught out
In thunder and lightning.

Oh dear, the thing I did:
I wasn't thinking.
I thought it was daytime —
It turned out to be night.

Oh, mother dear!
You were right all along!
When you don't obey your parents,
It turns out bad!

2.

I had an affair, —
I thought it'd be fine,
But now they're spilling
my blood like water.

Oh dear, the thing I did ... etc.

3.

Wouldn't it be nice
For us both,
If we got married?

Oh dear, the thing I did ... etc.

NO. 5

די שיינע רחלע | Rachel the Fair

TRANSLITERATION

1.
Zi zitst zikh in fentster
Un kamt zikh di herlekh;
Far vemen zi iz tselozn —
Far mir iz zi erlekh.
Oy vey, a yomer,
Oy vey, a klog!
Nito di sheyne Rokhele
Biz hayntikn tog.

2.
Layt mit di tsinger,
Tuen zi reydn,
Un ikh mit mayn Rokhelen
Veln zikh keyn mol sheydn.
Oy vey, a yomer,
Oy vey, a klog!
Nito di sheyne Rokhele
Biz hayntikn tog.

ORIGINAL YIDDISH

1.
זי זיצט זיך אין פֿענצטער
און קאַמט זיך די הערלעך;
פֿאַר וועמען זי איז צעלאָזן —
פֿאַר מיר איז זי ערלעך.
אוי וויי, אַ יאַמער,
אוי וויי, אַ קלאָג!
ניטאָ די שיינע רחלע
ביז היינטיקן טאָג.

2.
לײט מיט די צינגער,
טוען זי ריידן,
און איך מיט מיין רחלען
וועלן זיך קיין מאָל שיידן.
אוי וויי, אַ יאַמער,
אוי וויי אַ קלאָג!
ניטאָ די שיינע רחלע
ביז היינטיקן טאָג.

ENGLISH TRANSLATION

1.
She's just sitting in the window
Combing her hair;
She might look loose to others,
But I think she's honest.
Alas and alack,
Alas, woe is me!
Rachel the Fair has vanished
To this day.

2.
People bad-mouth her,
Wagging their tongues.
But me and my Rachel
Will never split up.
Alas and alack,
Alas, woe is me!
Rachel the Fair has vanished
To this day.

NO. 6

מִיִּן הָאָרֶץ צֶעֱגִיט אִין מִיר | My Heart Is Breaking

TRANSLITERATION

1.
Mayn harts tsegeyt in mir;
Az ikh tu zikh dermonen,
Vintsh ikh mir dem toyt,
Kh'vil mayn lebn nit kenen.
 Vos toyg mir mayn lebn
 Mit mayne fargenign,
 Az vemen ikh lib,
 Dem ken ikh nit krign!
 Az vemen ikh lib,
 Dem ken ikh nit krign!

2.
Mer tsu fartrogn
Iz keyn koyekh nit,
Tsu veynen un tsu klogn,
Un tsu zingen dos lid.
 Host geblit in mayne oygn
 Af eyn oygnblik;
 Du bist fun mir farfloygn
 Un kumst shoyt nit tsurik!
 Du bist fun mir farfloygn
 Un kumst shoyt nit tsurik!

3.
S'vet zayn aza tsayt,
Vos du vest tsu mir kumen
Zukhn dem ort,
Vu mir flegn zikh gefinen.
 Dan af mayn keyver
 Veln shprotsn di shenste blumen,
 Di zelbe minut grade,

ORIGINAL YIDDISH

1.
מִיִּן הָאָרֶץ צֶעֱגִיט אִין מִיר;
אַז אִיךְ טו זיך דערמאָנען,
ווינטש אִיךְ מִיר דעם טוֹיט,
כ'וֹיֵל מִיִּן לעבן ניט קענען.
וואָס טוֹיג מִיר מִיִּן לעבן
מיט מִיִּנע פֿאַרגעניגן,
אַז וועמען אִיךְ ליב,
דעם קען אִיךְ ניט קריגן!
אַז וועמען אִיךְ ליב,
דעם קען אִיךְ ניט קריגן!

2.
מער צו פֿאַרטראָגן
איז קיין פּוּחַ ניט,
צו וויינען און צו קלאָגן,
און צו זינגען דאָס ליד.
האַסט געבליט אין מִיִּנע אויגן
אויף איין אויגנבליק;
דו ביסט פֿון מִיר פֿאַרפֿלויגן
און קומסט שוין ניט צוריק!
דו ביסט פֿון מִיר פֿאַרפֿלויגן
און קומסט שוין ניט צוריק!

3.
ס'וועט זײַן אַזאַ צײַט,
וואָס דו וועסט צו מִיר קומען
זוכן דעם אָרט,
וווּ מִיר פֿלעגן זיך געפֿינען.
דאַן אויף מִיִּן קבֿר
וועלן שפּראַצן די שענסטע בלומען,
די זעלבע מינוט גראַדע,

continued on next page

Ven du vest tsu mir kumen.
Dan af mayn keyver
Veln shprotsn di shenste blumen.
Di zelbe minut grade,
Ven du vest tsu mir kumen.

ווען דו וועסט צו מיר קומען.
דאן אויף מיין קבר
וועלן שפראַצן די שענסטע בלומען,
די זעלבע מונוט גראַדע,
ווען דו וועסט צו מיר קומען.

ENGLISH TRANSLATION

My heart is breaking;
When I remember,
I wish I were dead,
I want to unknow my life.
What's the use to go on living
With my pleasures,
When I can't get
the one I love!
When I can't get
the one I love!

2.

I don't have the strength
To bear it any longer,
To weep and wail,
And to sing this song.
You bloomed like a flower
For me for a moment;
You disappeared
And you're not coming back!
You disappeared
And you're not coming back!

3.

There will come a time
When you'll come to me
Looking for the place
Where we used to be.
Then the prettiest flowers
Will grow on my grave,
Just that same minute
When you come to me.
Then the prettiest flowers
Will grow on my grave,
Just that same minute
When you come to me.

NO. 7

דאָס קינד ליגט אין וויגעלע The Baby Is Lying In Its Cradle

TRANSLITERATION

1.
Dos kind ligt in vigele mit oysgeveynte oygn.
Di mame ligt af der erd, di fis oysgetsoygn.
Nito, nito keyn mame, nito keyn nekhome!

2.
Ver vet dikh, mayn kind, gletn un kamen,
Ver vet dir, mayn kind, dos vigele oysramen!?
Nito, nito keyn mame, nito keyn nekhome!

3.
Ver vet dikh, mayn kind, putsn un tsirn,
Ver vet dikh, mayn kind, in kheyder firn!?
Nito, nito keyn mame, nito keyn nekhome!

ORIGINAL YIDDISH

1.
דאָס קינד ליגט אין וויגעלע מיט אויסגעוויינטע אויגן.
די מאַמע ליגט אויף דער ערד, די פֿיס אויסגעצויגן.
ניטאָ, ניטאָ קיין מאַמע, ניטאָ קיין נחמה!

2.
ווער וועט דיר, מיין קינד, גלעטן און קאַמען,
ווער וועט דיר, מיין קינד, דאָס וויגעלע אויסראַמען!?
ניטאָ, ניטאָ קיין מאַמע, ניטאָ קיין נחמה!

3.
ווער וועט דיר, מיין קינד, פּוצן און צירן,
ווער וועט דיר, מיין קינד, אין חדר פֿירן!?
ניטאָ, ניטאָ קיין מאַמע, ניטאָ קיין נחמה!

ENGLISH TRANSLATION

1.
The baby is lying in its cradle with eyes full of tears.
Its mother lies dead, legs splayed out on the ground.
Your mother is gone, there's no one to comfort you!

2.
Who will comb and caress you, my child,
Who will clean out your cradle!?
Your mother is gone, there's no one to comfort you!

3.
Who will dress you in pretty things, my child,
Who will bring you to school!?
Your mother is gone, there's no one to comfort you!

NO. 8

אז איך וואָלט געהאַט | If I Had

TRANSLITERATION

1.
Az ikh volt gehat dem keysers melukhe,
Volt dos gor nit zayn bay mir azoy groys nikhe,
Vi du bist mir nikhe, mayn likht, mayn shayn!
Az ikh derze dikh, meyn ikh — di gantse velt iz
mayn;
Shlof mayn kind,
Zolst mir ruen un zayn gezunt!
2.
Der tate hot dos kind nit gelernt vos got
hot gebotn,
Vet men im af yener velt brenen un broten;
Un du, mayn lib kind, mit dayn tsidkes zolst zikh
mien,
Dayn tatn fun gehenem aroystsutsien!
Shlof mayn kind,
Zolst mir ruen un zayn gezunt!
3.
Az ikh vel a mol darfn af yener velt geyn,
Veln di tirn fun gan-eydn ofn shteyn.
Du, mayn kind, zolst mir zayn a frumer un a guter,
Vet men zogn af yener velt: lozt arayn dem tsadeks
muter!
Shlof mayn kind,
Zolst mir ruen un zayn gezunt!

ORIGINAL YIDDISH

1.
אז איך וואָלט געהאַט דעם קיסרס מלוכה,
וואָלט דאָס גאָר ניט זײַן בײַ מיר אַזוי גרויס ניחה,
ווי דו ביסט מיר ניחה, מיין ליכט, מיין שײַן!
אז איך דערזע דײַך, מיין איך — די גאַנצע וועלט איז
מיין!
שלאָף, מיין קינד,
זאָלסט מיר רוען און זײַן געזונט!
2.
דער טאַטע האָט דאָס קינד ניט געלערנט וואָס גאָט
האַט געבאָטן,
וועט מען אים אויף יענער וועלט ברענגען און בראָטן;
און דו, מיין ליב קינד, מיט דײַן צידקות זאָלסט זיך
מײַען,
דײַן טאַטן פֿון גיהנום אַרויסצוצײען!
שלאָף, מיין קינד,
זאָלסט מיר רוען און זײַן געזונט!
3.
אז איך וועל אַ מאָל דאַרפֿן אויף יענער וועלט גיין,
וועלן די טירן פֿון גן־עדן אָפֿן שטיין.
דו, מיין קינד, זאָלסט מיר זײַן אַ פֿרומער און אַ גוטער,
וועט מען זאָגן אויף יענער וועלט: לאַזט אַרײַן דעם
צדיקס מוטער!
שלאָף, מיין קינד,
זאָלסט מיר רוען און זײַן געזונט!

ENGLISH TRANSLATION

1.

If I had the emperor's authority,
I wouldn't like it as much
As I like you, my darling!
When I just look at you, I think: the whole world is mine!
Sleep, my child,
May you rest and be healthy!

2.

His father didn't teach the boy God's commandments,
So he will burn and broil in the world to come;
But you, my dear boy, you should try by your righteousness
To get your father out of Hell!
Sleep my child,
May you rest and be healthy!

3.

When someday I need to go to the next world,
The doors of Paradise will be open.
You, my child, should be good and devout;
They'll say in the world to come: let in the pious man's mother!
Sleep my child,
May you rest and be healthy!

NO. 9

זאָל איך ווערן אַ רב | If I Wanted To Be A Rabbi אַ בעל-עגלה-ליד | A Coachman's Song

TRANSLITERATION

1.
Zol ikh vern a rov,
Ken ikh nit keyn toyre;
Zol ikh zayn a soykher,
Hob ikh nit keyn skhoyre.
Un keyn hey hob ikh nit,
Un keyn hober hob ikh nit,
Un dos vayb shilt zikh,
A trunk bronfn vilt zikh —
Ze ikh mir a shteyn,
Zets ikh mikh un veyn.

2.
Zol ikh zayn a shoykhet,
Halt ikh nit keyn khalef;
Zol ikh zayn a melamed,
Ken ikh nit keyn alef!
Un di ferd geyen nit,
Un di reder dreyen nit,
Un dos vayb shilt zikh,
A trunk bronfn vilt zikh —
Ze ikh mir a shteyn,
Zets ikh mikh un veyn.

3.
Vil ikh vern a koval
Hob ikh nit keyn kovadle;
Vil ikh zayn a shenker,
Iz mayn vayb a padle!
Un keyn hey hob ikh nit
Un keyn hober hob ikh nit,

ORIGINAL YIDDISH

1.
זאָל איך ווערן אַ רב,
קען איך ניט קיין תורה;
זאָל איך זיין אַ סוחר,
האָב איך ניט קיין סחורה.
און קיין היי האָב איך ניט,
און קיין האָבער האָב איך ניט,
און דאָס ווייב שילט זיך,
אַ טרונק בראַנפֿן ווילט זיך —
זע איך מיר אַ שטיין,
זעץ איך מיך און וויין.

2.
זאָל איך זיין אַ שוחט,
האַלט איך ניט קיין חלף;
זאָל איך זיין אַ מלמד,
קען איך ניט קיין אַלף!
און די פֿערד גייען ניט,
און די רעדער דרייען ניט,
און דאָס ווייב שילט זיך,
אַ טרונק בראַנפֿן ווילט זיך —
זע איך מיר אַ שטיין,
זעץ איך מיך און וויין.

3.
וויל איך ווערן אַ קאָוואַל
האָב איך ניט קיין קאָוואַדלע;
וויל איך זיין אַ שענקער,
איז מיין ווייב אַ פֿאַדלע!
און קיין היי האָב איך ניט
און קיין האָבער האָב איך ניט,

continued on next page

Un dos vayb shilt zikh,
A trunk bronfn vilt zikh —
Ze ikh mir a shteyn,
Zets ikh mikh un veyn.

און דאָס ווייב שילט זיך,
אַ טרונק בראַנפֿן ווילט זיך —
זע איך מיר אַ שטיין,
זעץ איך מיך און וויין.

ENGLISH TRANSLATION

1.

If I wanted to be a rabbi,
I don't know any Torah;
If I wanted to become a merchant,
I've got nothing to sell.
I've got no hay,
I've got no oats,
And my wife is cursing me,
And I really would like a drink —
So when I see a rock,
I sit down and cry.

2.

If I wanted to be a ritual slaughterer,
I can't hold a knife;
If I wanted to be a teacher,
I can't read!
The horses refuse to move,
The wheels refuse to turn,
And my wife is cursing me,
And I really would like a drink —
So when I see a rock,
I sit down and cry.

3.

If I wanted to be a blacksmith,
I've got no anvil;
If I wanted to run a tavern,
My wife is a witch!
I've got no hay,
I've got no oats,
And my wife is cursing me,
And I really would like a drink —
So when I see a rock,
I sit down and cry.

NO. 10

ווי זינגט דאָס חסידל, דאָס ציגיינערל, דער איוואַנקע How the Hasid, the Gypsy, and the Russian Sing ווי ווער זינגט | How Someone Sings

TRANSLITERATION

1.
Makht dos khosidl:
Lam tra de ray rom rom,
Lam tra de ray rom rom,
Aha yay, aha yay, a...
Lam tra de ray rom rom,
Lam tra de ray rom rom,
Aha yay, aha yay, a...
2.
Makht dos tsigaynerl:
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay,
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay,
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay, dtsay!
3.
Makht der ivanke:
Hey, hey, hey, hey!

ORIGINAL YIDDISH

1.
מאַכט דאָס חדסידל:
לאַם טראַ דע ריי ראָם ראָם,
לאַם טראַ דע ריי ראָם ראָם,
אַהאַ ייי, אַהאַ ייי, אַ...
לאַם טראַ דע ריי ראָם ראָם,
לאַם טראַ דע ריי ראָם ראָם,
אַהאַ ייי, אַהאַ ייי, אַ...
אָ...אַ
2.
מאַכט דאָס ציגיינערל:
דצאַם דצאַלום דצאַלום דציי,
דצאַם דצאַלום דצאַלום דציי,
דצאַם דצאַלום דצאַלום דציי, דציי!
3.
מאַכט דער איוואַנקע:
היי, היי, היי, היי!

ENGLISH TRANSLATION

1.
The Hasid sings
Lam tra de ray rom rom,
Lam tra de ray rom rom,
Aha yay, aha yay, a...
Lam tra de ray rom rom,
Lam tra de ray rom rom,
Aha yay, aha yay, a...

2.
The Gypsy sings:
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay,
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay,
Dtsam dtsalum dtsalum dtsay, dtsay!

3.
The Russian sings:
Hey, hey, hey, hey!

NO. 11

אני הדל | I am poor

TRANSLITERATION

1.
Ani hadal, ve'ozir u'migdal,
U'mivtokhi ve'kheski shem adonay.
2.
Shebib noyro demalko ataktiro
Be'tokh libi le'hosir es yegoni.

ORIGINAL HEBREW

1.
אני הדל ועזי עיר ומגדל
ומבטחי וחשקי שם אדני.
2.
שביב נורא דמלכא אתקטירא
בתוך לבי להסר את יגוני.

ENGLISH TRANSLATION

1.
I am poor, but my strength is my city and tower,
My trust and my desire are the name of the lord.
2.
Awesome spark of the crowned Queen,
Remove the grief from within my heart.

NO. 12

אהבת רעיה | Loving Wife

TRANSLITERATION

1.
Ahavat raya retsoni,
Makhmad nafshi ve'libi.
Eshala tsuri vekoyoni
Yishlekha marepe le'otsebi.
 Eylekho derekh mesila
 Beyn seride hakehila,
 Hazehirim be'tefila.
Esmekha anshe yegoni, yegoni!
Eemoyd shakhri vearbi, vearbi!
Ki be'noam hegyoni, hegyoni,
Eshkekhakh uli ve'olbi!
 Gam ve'yitskhak rav pekhadim,
 Yaharog obay gedudim,
 Ve'ani elbash khasidim!

2.
Gam bekori yaaneyni
Ki shemo kashti ve'kharbi.
Rak be'seykhel rayonay.
Teheme rukhi bekirebi.
 Eylekho derekh mesila,
 Beyn serise hakehila,
 Hazehirim be'tfila!
Khesed avraham adoni, adoni,
Hu yerape et meshubi, meshubi,
Yad yemino tismkheni, tismkheni,
Vekhesa yeno y veshibi
 Gam vayitskhak rav pekhadim
 Yahrog obay gedudim,
 Ve'ani elbash khasidim!

ORIGINAL HEBREW

1.
אהבת רעיה רצוני,
מחמד נפשי ולבי,
אשאלה צורי וקוני,
ישלחה מרפא לעצבי.
אלכה דרך מסלה,
בין שרידי הקהלה,
הזהירים בתפלה.
אשמחה אנשה יגוני, יגוני,
אעמד שחרי וערבי, וערבי,
כי בנעם הגיוני, הגיוני,
אשכחה עולי ועצבי.
גם ויצחק רב פחדים,
יהרג אויבי גדודים,
ואני אלבש חסדים.

2.
גם בקראי יענני
כי שמו קשתי וחרבי
רק בשכל רעיוני.
תהמה רוחי בקרבי.
אלכה דרך מסלה,
בין שרידי הקהלה,
הזהירים בתפלה.
חסד אברהם אדוני, אדוני
הוא ירפא את משובי, משובי,
יד ימינות תתמכני, תתמכני,
ואחזה יונה ותשבי.
גם ויצחק רב פחדים,
יהרג אויבי גדודים,
ואני אלבש חסדים.

continued on next page

ENGLISH TRANSLATION

1.

Dear friend, my desire
Darling, my soul, my heart,
I ask my rock, my God
That he will send a cure for my soul.
I'll go through the path,
Among the remains of the community,
Those cautious in prayer.
I will rejoice, I will forget my sorrow, my sorrow!
I will stand at dawn, and evening, evening!
Because with pleasant rationality
I will forget my burden and my worries!
And he will laugh at many fears,
He will kill my enemies on the field,
And I will be cloaked with grace!

2.

And when I call, he answers
For his name is my bow and my sword
My goal is only wisdom.
My spirit roars within me.
I'll go through the path,
Among the remains of the community,
Those cautious in prayer.
Grace of Abraham my lord, my lord
He will rescue me from my captor, my captor
His right hand is my support, my support
And I shall see redemption.
And he will laugh at many fears,
He will kill my enemies on the field,
And I will be cloaked with grace!

NO. 13

סְלוּשַׁי | Listen!

TRANSLITERATION

Slushay! Ver i' do?
Ikh, nebekh, oremer shoymer!
Farvoglt iz fun mir di nakht,
Der shlof brekht mir mayne beyner.
Tsi den bin ikh fun ayzn gemakht?

Ale balebatim tuen in di betn lign
Un farbrengn zikh in fargenign.
Nor ikh bin eyner aleyn,
Mayn kishn iz a shteyn.
Slushay! Ver i' do?

ORIGINAL YIDDISH

סְלוּשַׁי! ווער איז דאָ?
איך נעבעך, אָרעמער שומר!
פֿאַרוואָגלט איז פֿון מיר די נאַכט,
דער שלאָפֿ ברעכט מיר מיַינע ביינער.
צי דען בין איך פֿון אַיַזן געמאַכט?

אַלע בעל־בֵּיתים טוען אין די בעטן ליגן
און פֿאַרברענגען זיך אין פֿאַרגעניגן.
נאָר איך בין איינער אַליין,
מיין קישן איז אַ שטיין!
סְלוּשַׁי! ווער איז דאָ?

ENGLISH TRANSLATION

Listen! Who's there?
Just me, the poor watchman!
There's no night for me,
though I'm dying to sleep.
What am I — made of iron?

All the people with money are lying in bed
And taking their pleasure.
But I'm all alone
With my pillow — a stone!
Listen! Who's there?

NO. 14

ער האָט מיר צוגעזאָגט | He Promised Me

TRANSLITERATION

Er hot mir tsugezagt, er hot mir tsugezagt,
Er hot mir tsugezagt tsu nemen!
Er geyt avek tsu an ander meydln,
Tut mayn harts klemen.

Shlof, mayn kind, shlof,
In dayn tayern shlof..
Ven got vet im batsoln
Far der falsher libe,
Dos vet shoyrn zayn zayn shtrof!

S'iz gor nito keyn epele,
Vos zol nit zayn keyn vorem in derinen.
S'i' gor nito keyn mansparshoyn,
Vos zol nit hobn keyn falshn zinen.

Shlof, mayn kind, shlof,
In dayn tayern shlof..
Ven got vet im batsoln
Far der falsher libe,
Dos vet shoyrn zayn zayn shtrof!

Ikh hob zikh geneyt a kleydele
Fun finf arshin di breyt..
Keyn guts un keyn hob zoln zey nit hobn,
Di, vos hobn undzer libe funander gesheydt!

Shlof, mayn kind, shlof,
In dayn tayern shlof..
Ven got vet im batsoln
Far der falsher libe,
Dos vet shoyrn zayn zayn shtrof!

ORIGINAL YIDDISH

ער האָט מיר צוגעזאָגט, ער האָט מיר צוגעזאָגט,
ער האָט מיר צוגעזאָגט צו נעמען!
ער גייט אַוועק צו אַן אַנדער מיידל,
טוט מיין האַרץ קלעמען.

שלאָף, מיין קינד, שלאָף,
אין דיין טײַערן שלאָף!
ווען גאָט וועט אים באַצאָלן
פֿאַר דער פֿאַלשער ליבע,
דאָס וועט שוין זײַן זײַן שטראָף!

ס'איז גאַר ניטאָ קיין עפעלע,
וואָס זאָל ניט זײַן קיין וואַרעם אין דערינען.
ס'איז גאַר ניטאָ קיין מאַנספאַרשוין,
וואָס זאָל ניט האָבן קיין פֿאַלשן זינען.

שלאָף, מיין קינד, שלאָף,
אין דיין טײַערן שלאָף!
ווען גאָט וועט אים באַצאָלן
פֿאַר דער פֿאַלשער ליבע,
דאָס וועט שוין זײַן זײַן שטראָף!

איך האָב זיך גענייט אַ קליידעלע,
פֿון פֿינף אַרשין די ברייט..
קיין גוטס און קיין האָב זאָלן זיי ניט האָבן,
די, וואָס האָבען אונדזער ליבע פֿונאַדער געשיידט!

שלאָף, מיין קינד, שלאָף,
אין דיין טײַערן שלאָף!
ווען גאָט וועט אים באַצאָלן
פֿאַר דער פֿאַלשער ליבע,
דאָס וועט שוין זײַן זײַן שטראָף!

continued on next page

ENGLISH TRANSLATION

He promised me, he promised me,
He promised to marry me.
When he went off to another girl,
It broke my heart.

Sleep, my child, sleep,
In your sweet sleep.
When God pays him back
For his false love,
That will be his punishment.

There isn't a single apple
Without a worm inside it.
And there isn't a single man
who isn't rotten at heart.

Sleep, my child, sleep,
In your sweet sleep.
When God pays him back
For his false love,
That will be his punishment.

I sewed myself a dress
From fabric five yards long.
I hope they lose everything,
Those who separated us.

Sleep, my child, sleep,
In your sweet sleep.
When God pays him back
For his false love,
That will be his punishment.

NO. 15

אַ קלייניטשקער ווינטעלע | A Little Breeze

TRANSLITERATION

1.
A kleynitshker vintele
Hot geton farveyen,
Di libe, zi hot nit keyn gefil.
Oy vey! Ikh ken nit shteyn,
Af mayne fis nit geyn.
Oy vey, di libe iz nit gut!

Derum bin ikh mekane yedern bazunder,
Der vos veys fun keyn libe nit, —
Dos koylet oys a velt mit yunge kinder.
Oy! Di libe iz nit gut!

2.
Beys ikh bin a meydl geven
Mit mayn sheynem shem,
Dos iz gevezn bay mir tayerer fun gelt.
Oy vey! Un itst bin ikh baleydikt,
Baleydikt gevorn
Iber der gantsiker velt.

Derum bin ikh mekane yedern bazunder,
Der vos veys fun keyn libe nit, —
Dos koylet oys a velt mit yunge kinder.
Oy! Di libe iz nit gut!

3.
Tsi felt dir den dayn esn,
Tsi felt dir dayn trinken,
Tsi felt dir dayn sheyner reyner gang?
Oy vey! Mir felt nisht mayn esn,
Mir felt nisht mayn trinken,
Nor git zhe mir vemen ikh farlang!

ORIGINAL YIDDISH

1.
אַ קלייניטשקער ווינטעלע
האַט געטאַן פֿאַרווייען...
די ליבע, זי האָט ניט קיין געפֿיל,
אוי וויי! איך קען ניט שטיין,
אויף מײַנע פֿיס ניט גיין.
אוי וויי, די ליבע איז ניט גוט!

דערום בין איך מקנה יעדערן באַזונדער,
דער וואָס ווייס פֿון קיין ליבע ניט...
דאָס קוילעט אויס אַ וועלט מיט יונגע קינדער.
אוי! די ליבע איז ניט גוט!

2.
בעת איך בין אַ מיידל געווען,
מיט מײַן שיינעם שם,
דאָס איז געוועזן בײַ מיר טײַערער פֿון געלט,
אוי וויי! און איצט בין איך באַליידיקט,
בליידיקט געוואָרן
איבער דער גאַנציקער וועלט.

דערום בין איך מקנה יעדערן באַזונדער,
דער וואָס ווייס פֿון קיין ליבע ניט...
דאָס קוילעט אויס אַ וועלט מיט יונגע קינדער.
אוי! די ליבע איז ניט גוט!

3.
צי פֿעלט דיר דען דײַן עסן,
צי פֿעלט דיר דײַן טרינקען,
צי פֿעלט דיר דײַן שיינער ריינער גאַנג?
אוי וויי! מיר פֿעלט נישט מײַן עסן,
מיר פֿעלט נישט מײַן טרינקען,
נאָר גיט זשע מיר וועמען איך פֿאַרלאַנג!

continued on next page

Derum bin ikh mekane yedern bazunder,
Der vos veys fun keyn libe nit, —
Dos koylet oys a velt mit yunge kinder.
Oy! Di libe iz nit gut!

דערום בין איך מקנה יעדערן באַזונדער,
דער וואָס ווייס פֿון קיין ליבע ניט...
דאָס קוילעט אויס אַ וועלט מיט יונגע קינדער.
אוי! די ליבע איז ניט גוט!

ENGLISH TRANSLATION

A little breeze blew.
Love—it has no feelings.
Oh dear, I can't remain standing,
My legs can't carry me.
Oh dear, love is no good!

That's why I envy anyone
Who doesn't know about love.
It ruins heaps of young people.
Oh dear, love is no good!

When I was young and single
With a good reputation,
It was dearer to me than money.
Oh dear! Now I'm ashamed,
And my shame goes over the whole world.

That's why I envy anyone
Who doesn't know about love.
It ruins heaps of young people.
Oh dear, love is no good!

Do you lack food?
Do you lack drink?
Do you miss your graceful stride?
Oh dear! I've got food,
I've got drink,
But give me the man I want!

That's why I envy anyone
Who doesn't know about love.
It ruins heaps of young people.
Oh dear, love is no good!

NO. 16

מאַמע, צי ווייסטו? | Mom, do you know?

TRANSLITERATION

1.
Mame, tsi veystu, nokh vemen ikh benk?
Mame, tsi veystu, nokh vemen ikh benk?
Ikh shlof nit keyn nekht un teg,
Mayn harts geyt mir oys far geveyn.
2.
Ikh hob dikh lib, du megst mir zeyer gleybn,
Ikh ken on dir nit zayn keyn minut.
Az ikh tu zikh, dushinke, on dir dermonen,
Iz mir af mayn hartsn, oy, nit gut.
3.
Bay nakht, bay nakht, af mayn gelegerl,
Lig ikh mir un trakht.
A veytik in mayn hartsn iz farblibn
Un du host mikh tsum umglik gebrakht.

ORIGINAL YIDDISH

1.
מאַמע, צי ווייסטו, נאָך וועמען איך בענק?
מאַמע, צי ווייסטו, נאָך וועמען איך בענק?
איך שלאָף ניט קיין נעכט און טעג,
מיין האַרץ גייט מיר אויס פֿאַר געוויין.
2.
איך האָב דיך ליב, דו מעגסט מיר זייער גלייבן,
איך קען אָן דיר ניט זײַן קיין מינוט,
אַז איך טו זיך, דושינקע, אָן דיר דערמאָנען,
איז מיר אויף מיין האַרצן, אוי, ניט גוט.
3.
בײַ נאַכט, בײַ נאַכט, אויף מיין געלעגערל,
ליג איך מיר און טראַכט.
אַ ווייטיק אין מיין האַרצן איז פֿאַרבליבן
און דו האָסט מיך צום אומגליק געבראַכט!

ENGLISH TRANSLATION

1.
Mama, do you know who I'm longing for?
Mama, do you know who I'm longing for?
I can't sleep day or night,
My heart hurts from crying.

2.
I love you, take my word for it,
I can't be without you for a minute.
When I think about you, honey,
Oh, it's not good for my heart.

3.
At night, at night in my bed,
I lie there and I think of you.
There's an ache that remains in my heart,
And you made me unhappy.

NO. 17

קליפ-קלאפ! | Knock-knock!

TRANSLITERATION

1.
—Klip-klap! Efn mir!
Shlofstu, to zog zhe mir!
—Shlofn shlof ikh afile nit,
Nor efenen vel ikh dir avade nit!
2.
—Klip-klap in goldn tir,
Mayne libe, efn mir!
—Klapn, klapn zolstu nit,
Efenen vel ikh dir nit!
3.
—Sara vint es veyt, sara regn es geyt,
Kh'vel aynnetsn mayn zaydn kleyd!
—Dos zaydene kleyd vestu ufheybn
Untern beyemele avekleygn.
4.
—Mit vos zol ikh zikh tsudekn
Un ver vet mikh dokh ufvekn?
—Dos beyemele vet dikh tsudekn,
Dos feygele vet dikh ufvekn.

ORIGINAL YIDDISH

1.
— קליפ-קלאפ! עפֿן מיר!
שלאַפֿסטו, טאָ זאָג זשע מיר!
— שלאַפֿן שלאַפֿ איך אפֿילו ניט,
נאָר עפֿענען וועל איך דיר אַוודאי ניט!
2.
— קליפֿ-קלאַפֿ אין גאָלדן טיר,
מיינע ליבע, עפֿן מיר!
— קלאַפֿן, קלאַפֿן זאָלסטו ניט,
עפֿענען וועל איך דיר ניט!
3.
— סאַראַ ווינט עס ווייט, סאַראַ רעגן עס גייט,
כ׳וועל איינגעצן מיין זיידן קלייד,
— דאָס זיידענע קלייד וועסטו אויפֿהייבן,
אונטערן ביימעלע אַוועקלייגן.
4.
— מיט וואָס זאָל איך זיך צודעקן
און ווער וועט דאָך מיך אויפֿוועקן?
— דאָס ביימעלע וועט דיך צודעקן,
דאָס פֿייגעלע וועט דיך אויפֿוועקן.

ENGLISH TRANSLATION

1.
—Knock-knock! Let me in!
If you're sleeping, let me know!
—I'm not even sleeping,
But I'm definitely not opening the door for you!

2.
—Knock-knock on the golden door,
My friend, let me in!
—You shouldn't be knock-knocking,
I won't be opening for you!

3.
—What a wind that's blowing, what a rain that's pouring,
I'll get my silk dress wet.
—You'll pull up that silk dress
And lay it under a little tree.

4.
—What will I cover myself with?
And who will wake me up?
—The little tree will cover you,
The little bird will wake you up.

NO. 18

זע, נחמהלע, עפֿן מיר! Hey, Nekhomele, Let Me In!

TRANSLITERATION

—Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn mamen...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
Kh'vel zikh gor nit zamen.
Ze Nekhomele efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn tatn...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
S'vet dir gornit shatn.
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn shvester...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
S'vet zayn far dir beser!
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn bruder...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
Kh'vel nit makhn keyn geruder.
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn zeydn.
—Ze, Nekhomele, efn mir,
S'vet gut zayn far undz beydn.
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn boben...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
Kh'vel keynem nit oyszogn.
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn feter...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
Kh'vel nit kumen shpeter.
Ze, Nekhomele, efn mir!
—Kh'hob moyre far mayn mumen...
—Ze, Nekhomele, efn mir,
Kh'vel shoyn mer nit kumen!

ORIGINAL YIDDISH

—זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין מאַמען...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
כ'וועל זיך גאָר ניט זאַמען.
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין טאַטן...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
ס'וועט דיר גאַרניט שאַטן!
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין שוועסטער...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
ס'וועט זיין פֿאַר דיר בעסער.
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין ברודער...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
כ'וועל ניט מאַכן קיין גערודער!
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין זיידן.
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
ס'וועט גוט זיין פֿאַר אונדז ביידן.
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין באַבען...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
כ'וועל קיינעם ניט אויסזאָגן.
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין פעטער...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
כ'וועל ניט קומען שפעטער.
זע, נחמהלע, עפֿן מיר!
—כ'האָב מורא פֿאַר מיין מומען...
—זע, נחמהלע, עפֿן מיר,
כ'וועל שוין מער ניט קומען!

continued on next page

ENGLISH TRANSLATION

—Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my mother...
—Hey, Nekhomele, let me in,
I won't stay too long!
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my father...
—Hey, Nekhomele, let me in,
It won't do you any harm.
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my sister...
—Hey, Nekhomele, let me in!
It will be better for you!
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my brother...
—Hey, Nekhomele, let me in,
I won't make a commotion.
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my grandfather...
—Hey, Nekhomele, let me in,
It will be good for us both.
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my grandmother...
—Hey, Nekhomele, let me in,
I won't tell anyone.
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I am afraid of my uncle...
—Hey, Nekhomele, let me in,
I won't come back again later.
Hey, Nekhomele, let me in!
—But I'm afraid of my aunt...
—Hey, Nekhomele, let me in,
I'm not coming any more!

**The grayed out text is found in the sheet music alongside Engel's setting but is not featured as a part of Engel's musical arrangement itself.*

NO. 19

אוי, אַך, בימינו | Oh Yeah, In Our Day

TRANSLITERATION

1.
Oy, akh,
Byomeynu!
Lomir gebn a shvakh
Tsum boyre eloheynu,
Vos er zitst
Mimal elyoynim,—
Akhas ve'akhas!
Lomir zen
Tsu fartaytshn,
Vos "eyns"
Tut bataytn?
Eyns iz
Dem khosns tish,
Avu me est,
Avu me trinkt,
Avu me hulyet,
Avu me zingt,
Avu me tantst,
Avu me shpringt,
Alte, yunge,
Tantst ale,
Zayt mesameyekh
Khosn ve'kale!
Vos di khasene
Hot gekost,
Vet dokh got
Zayn memale!

2.
Oy, akh,
Byomeynu!

ORIGINAL YIDDISH

1.
אוי, אַך,
בימינו!
לאַמיר געבן אַ שַׁבַּח
צום בורא אלוהינו,
וואָס ער זיצט
ממעל עליונים —
אַחת ואַחת!
לאַמיר זען
צו פֿאַרטײַטשן,
וואָס "איינס"
טוט באַטײַטן?
איינס איז
דעם חתנס טיש,
אָווו מע עסט,
אָווו מע טרינקט,
אָווו מע הוליעט,
אָווו מע זינגט,
אָווו מע טאַנצט,
אָווו מע שפּרינגט.
אַלטע, יונגע,
טאַנצט אַלע,
זײַט משמח
חתן ופּלה!
וואָס די חתונה
האַט געקאָסט,
וועט דאָך גאָט
זיין ממלא!

2.
אוי, אַך,
בימינו!

continued on next page

Lomir gebn a shvakh
Tsum boyre eloheyneu,
Vos er zitst
Mimal elyoynim,—
Akhas ve'shtayim!
Lomir zen
Tsu fartaytshn
Vos "tsvey"
Tut bataytn?
Tsvey zaynen
Khosn-kale —
Got zol zey
Zayn memale!
Eyns iz
Dem khosns tish
Avu me est,
Avu me trinkt,
Avu me hulyet,
Avu me zingt,
Avu me tantst,
Avu me shpringt,
Alte, yunge,
Tantst ale,
Zayt mesameyekh
Khosn ve'kale!
Vos di khasene
Hot gekost,
Vet dokh got
Zayn memale!

3.

Oy, akh,
Byomeynu!
Lomir gebn a shvakh
Tsum boyre eloheyneu,
Vos er zitst
Mimal elyoynim,—
Akhas ve'shologysh!
Lomir zen
Tsu fartaytshn

לאָמיר געבן אַ שַׁבַּח
צום בורא אלוהינו,
וואָס ער זיצט
ממעל עליונים,
אַחת ושתים!
לאָמיר זען
צו פֿאַרטייטשן
וואָס "צוויי"
טוט באַטייטן?
צוויי זיינען
חתן-בלה —
גאָט זאָל זיי
זיין ממלא!
איינס איז
דעם חתנס טיש,
אָווו מע עסט,
אָווו מע טרינקט,
אָווו מע הוליעט,
אָווו מע זינגט,
אָווו מע טאַנצט,
אָווו מע שפּרינגט.
אַלטע, יונגע,
טאַנצט אַלע!
זייט משמח
חתן ובלה!
וואָס די חתונה
האַט געקאָסט,
וועט דאָך גאָט
זיין ממלא!

3.

אוי, אַך,
בימינו!
לאָמיר געבן אַ שַׁבַּח
צום בורא אלוהינו,
וואָס ער זיצט
ממעל עליונים,
אַחת ושלוש!
לאָמיר זען
צו פֿאַרטייטשן

continued on next page

Vos "dray"
 Tut bataytn?
 Dray zaynen
 Di klezmerim,
 Vos zaynen mesameyekh
 Zkeynim u'neorim.
 Tsvey zaynen
 Khosn-kale,
 Got zol zey
 Zayn memale!
 Eyns iz
 Dem khosns tish
 Avu me est,
 Avu me trinkt,
 Avu me hulyet,
 Avu me zingt,
 Avu me tantst,
 Avu me shpringt,
 Alte, yunge,
 Tantst ale,
 Zayt mesameyekh
 Khosn ve'kale!
 Vos di khasene
 Hot gekost,
 Vet dokh got
 Zayn memale!

וואָס "דריי"
 טוט באַטייטן?
 דריי זיינען
 די פלי־זמרים,
 וואָס זיינען משמח
 זקנים ונערים.
 צוויי זיינען
 חתן־כלה,
 גאָט זאָל זיי
 זיין ממלא!
 איינס איז
 דעם חתנס טיש,
 אַווי מע עסט,
 אַווי מע טרינקט,
 אַווי מע הוליעט,
 אַווי מע זינגט,
 אַווי מע טאַנצט,
 אַווי מע שפּרינגט.
 אַלטע, יונגע,
 טאַנצט אַלע!
 זייט משמח
 חתן וכלה!
 וואָס די חתונה
 האָט געקאָסט,
 וועט דאָך גאָט
 זיין ממלא!

ENGLISH TRANSLATION

1.
 Oh yeah, in our day,
 Let us give praise
 To our God the creator,
 Who sits on high—
 One and one!
 Let us see
 If we can explain
 What "one" means.
 One is
 The groom's table,
 Where you eat,

Where you drink,
 Where you frolic,
 Where you sing,
 Where you dance,
 Where you jump.
 Old and young,
 Everyone dance!
 Make the bride and groom happy!
 What the wedding cost,
 God will repay.

continued on next page

2.

Oh yeah, in our day,
Let us give praise
To our God the creator,
Who sits on high—
One and two!
Let us see
If we can explain
What “two” means.
Two are the bride and the groom—
God will give them
Their due.
One is
The groom’s table,
Where you eat,
Where you drink,
Where you frolic,
Where you sing,
Where you dance,
Where you jump.
Old and young,
Everyone dance!
Make the bride and groom happy!
What the wedding cost,
God will repay.

3.

Oh yeah, in our day,
Let us give praise
To our God the creator,
Who sits on high—
One and three!
Let us see
If we can explain
What “three” means.
Three are the musicians
Who make old and young happy.
Two are
The bride and groom—
God will give them
Their due.
One is
The groom’s table,
Where you eat,
Where you drink,
Where you frolic,
Where you sing,
Where you dance,
Where you jump.
Old, young,
Everyone dance!
Make the bride and groom happy!
What the wedding cost,
God will repay.

NO. 20

ווי דער מענטש ווערט געבאָרן | When A Person Is Born

TRANSLITERATION

1.
Vi der mentsh vert geborn,
Vert er geborn mit a kop.
Vi er kumt arayn in di mitele yorn,
Shpringt er nor hop-hop.
Vi er kumt af der elter,
Vigt er zikh shoyn vi a snop.
2.
Vi der mentsh vert geborn,
Vert er geborn mit oygn.
Vi er kumt arayn in di mitele yorn,
Tut er tsu altsding toygn.
Vi er kumt af der elter,
Geyt er shoyn ayngboygn.
3.
Vi der mentsh vert geborn,
Vert er geborn mit a tsung.
Vi er kumt arayn in di mitele yorn,
Git er in der luftn a shprung.
Vi er kumt af der elter,
Zet er, az er iz shoyn nit yung.
4.
Vi der mentsh vert geborn,
Vert er geborn on tseyner.
Vi er kumt arayn in di mitele yorn,
Meynt er, s'iz nito tsu im nokh eyner.
Vi er kumt af der elter,
Brekht im shoyn di beyner.

ORIGINAL YIDDISH

1.
ווי דער מענטש ווערט געבאָרן,
ווערט ער געבאָרן מיט אַ קאָפּ.
ווי ער קומט אַרײַן אין די מיטעלע יאָרן,
שפּרינגט ער נאָר האָפּ-האָפּ.
ווי ער קומט אויף דער עלטער,
וויגט ער זיך שוין ווי אַ סנאָפּ.
2.
ווי דער מענטש ווערט געבאָרן,
ווערט ער געבאָרן מיט אויגן.
ווי ער קומט אַרײַן אין די מיטעלע יאָרן,
טוט ער צו אַלצדינג טויגן.
ווי ער קומט אויף דער עלטער,
גייט ער שוין אײַנגעבויגן.
3.
ווי דער מענטש ווערט געבאָרן,
ווערט ער געבאָרן מיט אַ צונג.
ווי ער קומט אַרײַן אין די מיטעלע יאָרן,
גיט ער אין דער לופֿטן אַ שפּרונג.
ווי ער קומט אויף דער עלטער,
זעט ער, אַז ער איז שוין גיט יונג.
4.
ווי דער מענטש ווערט געבאָרן,
ווערט ער געבאָרן אָן צײַנער.
ווי ער קומט אַרײַן אין די מיטעלע יאָרן,
מײַנט ער, ס'איז נישט אַ צו אים נאָך אײַנער.
ווי ער קומט אויף דער עלטער,
ברעכט אים שוין די בײַנער.

continued on next page

ENGLISH TRANSLATION

1.

When a person is born,
He is born with a head.
When he reaches middle age,
He just jumps "hop-hop."
When he gets old,
He sways like a sheaf of wheat.

2.

When a person is born,
He is born with eyes
When he reaches middle age,
He is good at everything.
When he gets old,
He goes with a stoop.

3.

When a person is born,
He is born with a tongue.
When he reaches middle age,
He jumps in the air.
When he gets old,
He realizes he is no longer young.

4.

When a person is born,
He is born without teeth.
When he reaches middle age,
He thinks no one can match him.
When he gets old,
Everything hurts.

ABOUT THE PERFORMERS

Soprano **LUCY FITZ GIBBON** and pianist **RYAN MACEVOY MCCULLOUGH** have been making music together since 2006, giving their first joint recital in Sacramento, California, in 2009. As both musical and life partners, Fitz Gibbon and McCullough bring an intimacy to their performances that speaks to their many years of collaboration. The husband-and-wife duo has performed throughout North America and Europe in such venues as New York's Merkin Hall, Park Avenue Armory, Metropolitan Museum of Art, and Di Menna Center; London's Wigmore Hall; and Toronto's Koerner Hall. Their growing joint discography includes forthcoming CDs with Albany Records (*Descent/Return*, featuring works by John Harbison and James Primosch, and another featuring the collected works of Sheila Silver alongside luminaries Dawn Upshaw, Stephanie Blythe, and Gilbert Kalish) and Acte Préalable (mid-century Polish art song).

Committed to the performance of contemporary works alongside the art song canon, Fitz Gibbon and McCullough have worked closely with emerging and established composers alike. Among the body of works dedicated to them are compositions by Niccolo Athens (*Five Poems of Sara Teasdale*), Dante De Silva (*A Year of Strife*), Andrew Hsu (*Reticence*), Anna Lindemann (*The Colony*), Pablo Ortiz (*California Songs*), and Alan Louis Smith (*Surfing the Thin Places*). They have also given premieres of works by John Harbison (*Seven Poems of Lorraine Niedecker*) and James Primosch (*Descent/Return*, *The Pitcher*, *The Old Astronomer*) and have worked closely with Sheila Silver on numerous projects. Through the guidance and research of musicologist Mackenzie Pierce, Fitz Gibbon and McCullough have given the US premieres of numerous works by mid-20th century Polish composers ranging from the early and late works of Roman Palester (*Three Songs to Texts of Kazimiera Illakowiczówna, Monogramy*) and a modern setting of 16th century religious texts (Tadeusz Kassern's *Tryptyk żałobny*), as well as songs by Grażyna Bacewicz and Alexander Tansman (*Ponctuation Française*). They have also brought new life to Milton Babbitt's lyrical *Du* and Adela Maddison's lush *Cinq mélodies*, while championing long-form songs by Schubert (*Viola, Vergissmeinnicht*) and Prokofiev (*The Ugly Duckling*).

SPECIAL THANKS TO

Leyzer Burko, Alix Brandwein, Stefanie Halpern, Beata Kasiarz, and Ben Kaplan

This program was made available through the generosity of our donors and supporters. YIVO depends on donations to underwrite our public programs and to fulfill our mission.

You can support YIVO by visiting yivo.org/Support or by filling out one of our pledge cards.

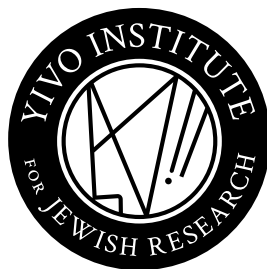
Thank you!

YIVO BOARD OF DIRECTORS

Chair: Ruth Levine · **Vice Chair:** Irene Pletka

Edward Blank	Leo Melamed	Jon Richmond
Martin Flumenbaum	Jacob Morowitz	Bruce Slovin*
Emil Kleinhaus	Elisa New	Harry Wagner
Chava Lapin	Ilya Prizel	* <i>Chairman Emeritus</i>

Jonathan Brent, *Executive Director and CEO*
Melissa S. Cohen, *Chief Development Officer*
Alex Weiser, *Director of Public Programs*

The YIVO Institute for Jewish Research is dedicated to the preservation and study of the history and culture of East European Jewry worldwide. For nearly a century, YIVO has pioneered new forms of Jewish scholarship, research, education, and cultural expression. Our public programs and exhibitions, as well as online and on-site courses, extend our global outreach and enable us to share our vast resources. The YIVO Archives contains more than 23 million original items and YIVO's Library has over 400,000 volumes—the single largest resource for such study in the world.

yivo.org • 212.246.6080